

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

42. An clausula apponi solita in Indulgentiis Papalibus, Dummodo aliàs non concessimus, &c. intelligenda sit de alia simili, expressa in eadem comcessione? Ex p. 10. tr. 16. & Misc. 6. r. 11.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76369](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76369)

Doctores constanter afferuisse & asserere Indulgentias Regularium esse iam reuocatas.

2. His tamen non obstantibus nouissimè Hieronymus Rodriguez in *compend. qq. Regular. resol. 77. n. 45.* oppositam sententiam tenet, docetque per dictam confirmationem priuilegiorum concessam Patribus Minoribus fuisse uiuificatas, & reualidatas antiquas Indulgentias ab ipso Domino Paulo V. in principio sui Pontificatus reuelatas, quia postquam Paulus V. in dicta confirmatione priuilegiorum ait se confirmare priuilegia, gratias & indulta spiritualia, addit se innouare, seu de nouo concedere priuilegia confirmata à Clemente VIII. cum omnibus & singulis decretis, clausulis, & declarationibus quibuscumque contentis in litteris suæ confirmationis. Dominus uero Clemens VIII. expressè & apertè concedit Indulgentias; unde cum decretum innouans intelligendum sit secundum tenorem decreti innouati, ex *l. in restamento, ff. de condition. & demonstrat.* sequitur manifestè Indultum Pauli V. esse intelligendum iuxta formam & tenorem Bullæ Clem. VIII. atque adèd confirmare Indulgentias quas expressè confirmat idem Clemens; alias uero rationes uidebis apud dictum Rodriq. qui etiam responderet ad omnia argumenta adducta à Portel, & tandem sic concludit. Hæc de tota hac quæstione circa Indulgentias reuocatas à Paulo V. & ab eodem postea reualidatas dicta probabiliter sunt satis, quibus subscripserunt quidam ex Salmanticensi schola Magistri. Vellem equidem, quòd hic articulus clariùs & apertius, tamquam res grauissima, à Domino Papa per suas litteras nobis innotesceret, interim tamen dum non apparet de expressiori mente suæ Sanctitatis, probabiliter possum Religiosi vti præfatis Indulgentiis. Ita Hieronymus Rodriguez.

3. Sed ego non discederem à sententia Portel; quicquid autem sit de supradicta quæstione, certum est apud me Indulgentiam plenariam concessam à Clem. VIII. parentibus Fratrum existentibus in Purgatorio, si pro illis Minorita dixerit vnam Missam, non esse reuocatum per Paulum V. quia talis Indulgentia non est concessa Fratribus, sed eorum parentibus. Idem dicendum est de Indulgentiis concessis ab antiquis Pontificibus pro secularibus uisitantibus Ecclesiis Regularium. Ita Portel *loco cit.*

4. Nota etiam quòd Indulgentiæ & priuilegia pro defunctis concessa non sententur reuocata per dictam Bullam Pauli V. sed permanent adhuc in suo robore & firmitate, prout declarauit idem Summus Pontifex Congregationi S. Mariæ Fuliensis. Ita Peregrinus in *priuileg. Cleric. Regular. ver. Indulgentia §. 7. in scholio.* Idem dicendum est de Indulgentia plenaria à Calisto III. concessa parentibus Fratrum minorum, in qua possunt eligere Confessorem, per quem absoluantur plenariè à culpa & pœna, quo priuilegio gaudent parentes aliorum Regularium. Ita Portel *ubi supr. n. 4.*

RESOL. XLI.

An Pralati inferiores Episcopo per consuetudinem præscriptam possint acquirere potestatem concedendi Indulgentias?

Et an Concilium Generale, vel alij Pralati Episcopi inferiores, etiam habentes iurisdictionem Episcopalem; aut Capitulum Sede vacante non habeant potestatem concedendi Indulgentias, nisi consuetudine præscripta hanc potestatem accepissent? Ex p. 5. tr. 12. Ref. 21.

§. 1. **N**egatiuam sententiam docet Sotus in *4. dist. 22. quæst. 1. art. 4.* Suarez in *3. p. tom. 4. disput. 15. sect. 4. num. 3.* & alij, quia cum talis potestas extendat se ad tollendas pœnas Deo debitas, non potest ea sine

uoluntate ipsius Dei, aut eius in terris Vicarij alicuius competere. Vel igitur summus Pontifex scit, & caute approbat eiusmodi consuetudinem, vel nescit; si sciat, iam non ex consuetudine præcisè & vi propria, sed potius ex tacito consensu Pape iurisdictione, seu potestate spiritualis acquiritur; si uero Papa nescit, actualiter consentire non potest, absque uoluntate etiam non communicatur potestas.

2. His tamen non obstantibus quòd facultas dandi Indulgentias consuetudine acquiri possit, docent glossæ in *cit. cap. accedentibus, ver. legitima causa, ibid. Hostiensis & Abbas num. 2. arg. cap. cum contingat, de iur. com.* Quorum sententia non uidetur mihi improbabilis, est enim Doctorum communis sententia apud Paulanum in *4. dist. 38. quæst. 1. art. 4. concl. 4. Sanchez lib. 4. moral. cap. 38. num. 21.* potestatem dispensandi in uotis ac iuramentis ab inferioribus Prælati per consuetudinem acquiri posse, cum tamen dispensatio ista etiam soluat animas in foro Dei, ut proinde sine uoluntate Christi, aut eius in terris Vicarij nemini competere possit. Et hæc omnia docet Layman in *Theol. mor. lib. 7. tract. 7. cap. 4. num. 3.* ubi respondet ad argumentum superius pro negatiua sententia adductum. Vide etiam Filiucium *tom. 1. tr. 8. c. 5. n. 91.*

3. Notandum est tamen hic obiter Concilium generale non habere potestatem concedendi Indulgentias, neque alios Prælatos Episcopos inferiores etiam habentes iurisdictionem Episcopalem, neque Capitulum Sede vacante. Unde ego olim rectè respondi ad chimandritam Messanensem minime Indulgentias, quas Episcopus concedere potest, concedere posse, per ea quæ adducit Faber de *Pen. in 4. sem. dist. 19. q. vn. disput. 38. cap. 5. n. 148.* Granadus in *3. p. de Sacram. contr. 12. tr. 4. disp. 3. n. 1.* & seg. Præpositus in *3. p. 14. de Indulg. dnb. 4. num. 37.* & alij, nisi ex consuetudine præscripta hanc potestatem accepisset, ut supra dictum est.

RESOL. XLII.

An clausula apponi solita in Indulgentiis Papalibus: Dummodo aliàs non concessimus, &c. intelligenda sit de alia simili expressa in eadem concessione? Ex p. 6. tract. 16. & Misc. 6. Ref. 11.

§. 1. **A**ffirmatiuè olim probabiliter respondi, & ita etiam docet Gauntus in *Man. Episc. verb. Indulgentia, num. 17.* Lezana in *Summa Q. Q. Regular. tom. 2. verb. Clausula, num. 25.* Quintanaducas in *Theol. Mor. tom. 1. in Append. tract. 2. dnb. 4. num. 4.* Martinus de S. Ioseph de *Monie. Confessor. tom. 1. lib. 2. tract. 10. de Indulgentiis, num. 10.* nouissimè me citato Pater Gobat, in *Thesauro Indulg. part. 1. cap. 6. quæst. 14. n. 317.* ubi sic asserit: Diana & alij negant hanc doctrinam, ita generaliter sumptam; dicunt enim etiam quando Pontifex, in concessione alicuius Indulgentiæ, apponit illam clausulam (volumus autem, quod si aliis Christi Fidelibus dictam Ecclesiam uisitantibus, aliquam aliam Indulgentiam perpetuò, vel ad tempus nondum elapsum duraturam concesserimus, præterentes nullæ sint) solummodò excludi similem Indulgentiam pro eodem Sancto, &c. propter dictionem aliam, quæ est repetitiua eiusdem qualitatis, quæ eidem Ecclesie in honorem alterius sancti v. g. concessæ fuissent. Quare propter horum Doctorum auctoritatem, & propter rescriptum quoddam Illustrissimi Domini Nuntij Apostolici referendum, *num. 119.* respondi per litteras consultus, Indulgentiam plenariam, quam Sanctissimus D. N. anno 1649. imperiit uisitantibus in festo S. Sebastiani Ecclesiam Parochialem Landspingensem,

Sup. hoc leg. similem, doct. in §. ult. Ref. not. præteritæ. Vbi inuenies latissimam Indulgentiam pro animabus defunctis Regularium, &c. Pro contento in hoc §. ult. ibidem.

Sup. hoc pro consuetudine Card. in tom. 9. tr. 7. Ref. 45. signanter in fine.

generem. valere, esto illi Ecclesie sic iam antea pro Confratribus Congregationis Rosarij data alia Indulgentia plenaria, & in Breui Sanctissimi D. N. ponatur expressè illa clausula, quam ex Diana retuli. Aliam commodam explicationem post Bonacium in part. 7. admodum Palani, part. 4. num. 13. quod scilicet illud verbum, concessimus, sit intelligendum de concessione facta ab eodem Pontifice, tunc enim si dicatur, ab hac Sede concessa sit, hucusque Gobat.

Et non delectam hic apponere ad confirmationem supradictorum ea que etiam docet Paz Jordanus, in *Elucidat. var. tom. 1. lib. 5. tit. 16. num. 71.* ubi sic ait: Quoniam in Papalibus Indulgentiis particularibus locis, vel personis concessis, clausula solet apponi: *Dummodo alius non concesserimus*, &c. interpretanda esse de alia simili Indulgentia, expressa in concessione, non autem de dissimili, siue ex alia causa, v. g. si alia Ecclesie concessa fuerit septem Altarium Basilicæ S. Petri de Urbe, provt Sanctissimus D. N. Urbanus Pap. VIII. inter alias Ecclesias, concessit Cathedrali mæ Tragurienfi anno Domini 1635, ac deinde visitantibus eandem Ecclesiam, in festo sui Patroni Tularis, siue dedicationis concessit alias Indulgentias cum præfata clausula, censentur hæc diuersa à priori, & vtræque valeant. Gaudent in *Manu. verb. Indulgentia, num. 17.* Sed in hac materia caute procedendum erit, & concessione verba exactè trutinanda: nam habemus regulam Cancellariæ Inoc. V III. 57, & Pauli V. 51. ita canentem. Volumus, quod in literis Indulgentiarum ponatur clausula, quod si Ecclesia, vel Capella, vel alia aliqua Indulgentia fuerit per ipsum concessa, de qua inibi specialis mentio facta non sit, inuisuod litera sint nulla, &c. Quapropter, Indulgentia quidem aliorum Pontificum remanent in suo vigore, quia Pontificis concedentis intentio ad illas non extenditur, nec ipsa verba, vt de se patet, ac etiam docet Bonacina *de Sacram. disp. 6. quest. 1. punct. 7. num. 4. vers. Præfata limitata.* Sed respectu Indulgentiarum eiusdem Pontificis, concludit idem Bonacina, quod vigore prædictæ clausulæ Indulgentiæ de nouo concessæ non valerent, vt plenius per ipsum eodem num. 4. vers. *Quæritur*, eius tamen doctrina intellegendæ, & restringendæ erit ad Indulgentias similes, & conformes, non autem ad dissimiles. Vnde in facto habet, quod Indulgentia plenaria ad septennium Confraternitati B. V. M. de monte Carmelo, in castro Scaphilzororum huius Tragurienfis Diocesis, non impeditur consimilem Indulgentiam eidem Ecclesie generatim pro omnibus Christi fidelibus concessam eadem die Conceptionis eiusdem B. V. Ita Jordanus, *ubi supra.* Vidisti igitur Amice Lector sententiam, quam olim docui à vris doctis postea fuisse approbatam: sed modo Ego ab illa discedo, stante declaratione sel. me. Sanctissimi D. N. Urbani VIII. & clausula alia quæ de nouo in Indulgentiis Papalibus nunc à Pontificibus apponitur. Et idem Franciscus Syluius in *Variis resolut. part. 2. verb. Indulgentia* sic asserit; An Breue Apostolicum, quo Indulgentiæ Plenariæ certæ Ecclesie conceduntur cum clausula ordinaria, volumus autem, quod si in dicta Ecclesia alia Indulgentia perpetuò, vel ad tempus nondum elapsam duraturæ concessa sint, &c. præsentibus nullæ sint; ita sit intelligendum, vt concessæ Indulgentiæ nullæ sint, si eodem die alia Indulgentia concurrant: an verò, alio quocumque die per annum, Respondetur, aliquando mihi, vt & quibusdam aliis visum fuisse, quod illa clausula esset accipienda de Indulgentiis pro eodem die concessis, Ecclesiam eandem visitantibus, quia praxis satis communis habebat quod in festis diuersis diuersæ essent Indulgentiæ, etiam plenariæ, eandem Ecclesiam visitantibus, quamuis non viderentur limitatæ, & posterioribus adiecta esset illa clausula; Volumus autem quod si in dicta Ecclesia, alia Indulgentia, &c. non minus quam prioribus: at postea nobis innotuit mentem Pontificis esse vt Indulgentiæ quas cum eiusmodi clausula concedit, nullæ sint, si pro eodem, vel pro quocumque alio die anni, concessæ sint aliæ Indulgentiæ perpetuò, vel ad tempus nondum elapsam duraturæ eandem Ecclesiam visitantibus: atque in hanc sententiam scripsit Bonacina *disp. 6. de Indulgentiis, quest. 1. punct. 7.* Urbanus autem V III. Pontifex Maximus, anno 1641. iussit in breuib. Indulgentiarum deinceps clausulam istam; Volumus autem non nihil differenter exprimi. Reuerendissimus namque D. Stravius Suffraganeus Leodi. Reuerendo D. Van. Lauretem Præposito Atreb. & Sedis Vacantis Vicario generali, Leodio scripsit 22. Maij 1642. in hunc modum: Sua Eminentia Dominus Cardin. Barberinus per Epistolam de data 5. Mensis Aprilis mihi mandat quod sua Sanctitas ad intentionem suam melius explicandam contra interpretationem dictæ clausulæ per aliquos Religiosos datam, statuit vt deinceps in iisdem Indulgentiis inseratur sequens clausula: Volumus autem si aliæ pro Christi Fidelibus in quocumque anni die dictam Ecclesiam, siue Capellam, aut Altare in ea situm visitantibus, aliquam aliam Indulgentiam etiam dissimilem perpetuò vel ad tempus nondum elapsam duraturam concesserimus, præsentibus nullæ sint, His conformiter idem Urbanus V III. concedens 1. Aprilis eiusdem anni Indulgentiam plenariam visitantibus Duaci Ecclesiam Monachij S. Catharinæ Senensis, die octaua Assumptionis B. Virginis istam clausulam sic exprimit. Volumus autem vt si aliæ dictam Ecclesiam visitantibus tam præfata quam alio die aliquam Indulgentiam perpetuò, vel ad tempus nondum elapsam duraturam concesserimus, &c. ipsæ præsentibus nullæ sint. Concedens quoque 15. Iunij eiusdem anni plenariam Indulgentiam visitantibus Ecclesiam S. Birgitæ Duaci, die Festo eiusdem sic ait: Volumus autem, vt si aliæ dictam Ecclesiam in quocumque alio anni die visitantibus aliquam aliam Indulgentiam perpetuò vel ad tempus nondum elapsam duraturam concesserimus, &c. ipsæ præsentibus nullæ sint. Quapropter illi qui quaerunt Indulgentias pro visitantibus aliquam Ecclesiam; si pro visitantibus illam aliquam alia Pontificis Indulgentia, quæ nondum expirauit, sit eis concessa; curare debent vt eiusmodi clausula impetrent, alioquin nullius roboris erit id quod impetrabunt. Hucusque Syluius, & Ego. Vide etiam Zypæum *de Int. Canon. tom. 2. l. 5. tit. de Penitent. & Remission. Respons. 5. num. 5.* qui etiam mentionem facit de supradicta declaratione, & clausula Urbani VIII. emanata anno 1642.

In indice primo huius Tom. 4. lege Apendicem ad hunc Tract. 5. Vbi reperies alias multas diff. mistas, & dispersas per alios Tom. Tract. & Ref. que simul pertinent ad hunc Tract. 5. de Indulgentiis.